

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Éves díjra —	10 kor.
Hegyedévre —	4 .
Helyben házon kívül:	
Éves díjra —	20 kor.
Hegyedévre —	5 .
Vidékre postán szállítva:	
Éves díjra —	24 kor.
Hegyedévre —	6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
szombat utáni napok kivételével.Ezerkötő és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 2.A szerkesztőség kérésére visszatérő
vagy megújuló nem vállalkozik.Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 19.

Akik nem látnak.

A protestánsoknak a kormányhoz felterjesztett memorandumuma az 1848: XX. t-cikk sérelmének nevezi azt, hogy a községek, városok és vármegyék által felállított közkórházakban ápolónők gyanánt apácákat alkalmaznak.

Akik ezt a memorandumot csinálták, azok teljesen elárulták, hogy a hazai kórházakról halvány fogalmuk sincs, ha pedig azokat a viszonyokat ismerik és mégis azt állítják, amit leírtak, tisztában lehetünk, hogy a fanatizmusnak az a dühe, amely a 0 éves háború által úgy meg karakterizálta az »evangéliumi türelmesség«-et, a protestáns felekezeteknél még mindig nem aludt ki, ami tekintve hazánk jövőjét, siralmas állapot.

Hazai kórházaink száma még mindig csekély ahhoz, hogy a reászoruló betegek nagy számát befogadja. Egész vidékek vannak valamire való kórházak nélkül. Csak a belényesi kerületet vegyük fel például, ahol 73 községnek van egy kórháza és — egy orvosa. Hát még Beregben, Máramarosban, Erdélyben milyenek a viszonyok!

Innen van, hogy a létező kórházak télen, ugymint nyáron tömve vannak betegekkel. Pedig a köznép a kórházakkal szemben valóságos babona félelemmel

van eltelve s inkább holmi tudatlan vén boszorkányokkal kuruzsoltatja magát, sem hogy kórházba menne. Csak a legborzasztóbb betegségekben, a legnagyobb nyomorban tudja magát elhatározni a paraszt ember, hogy kórházba menjen.

És mily borzalmas betegségek azok, melyekkel itt találkozunk. Nap-nap után van alkalmam tapasztalni a nép végtelen erkölcsi és anyagi nyomorából származó betegségek áldozatainak elhagyottságát és kétségbeesését. Alig tudja az ember megszokni őket. Már közelükben lenni is borzalom és kápolnai miséjőkről kántorommal együtt, különösen eleinte nem egyszer kellett kemény fej vagy gyomor-fájással távoznom, mert a különböző bajok és orvosságok illata összekeveredve, bizony kemény próbára teszi az idegeket.

Hát még e légkörben élni, e betegeket tisztogatni, sebeiket folyton kötözni, utánuk takarítani, köztük fegyelmet és rendet fenntartani! Oly munka ez, melyre szívesen nem vállalkozik senki. Ápolónőknél többnyire oly nők jelentkeznek, kikben van ugyan gorombaság és a modortalanság minden neme, de szakavatott tudás és a betegekkel való foglalkozás készsége fel sem tételezhető. Magas bért kérni, béremelést követelni, sőt egymás érdekében még sztrájkolni is tudnak, de tisztelet a csekély számú kivételeknek, sem az orvosok, sem a felettes hatóság-

gok meglegedésére munkálkodni nem képes.

Már pedig úgy a kórházi előjáróság, mint az ott alkalmazott orvosok a mind nagyobb számú betegek kellő gondozásáért felelősek. Nagyon felelősek, úgy, hogy annak a protestáns memorandumnak az írói és megszavazói, ha látnák a világi ápolónők úgynevezett »gondozás«-át, nem hisszük, hogy ellene ki ne fakadnának sok helyen.

Ilyen körülmények között nem szabad törődnie az orvosoknak azzal, hogy milyen vallásuak azok, akik ápolónői tisztet elvállalni hajlandók, hanem alkalmazniok kell a legjobb ápolónőket, akiket e nehéz szolgálatra megtudnak nyerni.

Már pedig, mint erről az egész világ művelt orvosai egyhangulag tanuskodnak, a világ első és legjobb ápolónői a katolikus szerzetesnők, az apácák.

Ezek a gyöngé nők a keresztény felebaráti szeretetnek valóságos hősei. Erkölcsi tisztaságunknak csak rajongásig menő hivatásszeretük nagyobb, ha ugyan nagyobb, mert minden erényben tündökölnék egész világ előtt. Hogy hősiei felebaráti szeretetük többször arra bírja nem katolikus betegeiket, hogy akik szeretetének életüket köszönik, azok hitét is elfogadják, arról ők nem tehetnek és bármennyire félti a memorandum a maga híveit az apácák térítési buzgalmatól, a felebaráti szeretet örök példái-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A jó barátok.

Paul Dumont kórházi növendékét már korán reggel fölverték álmából.

— Ki az?

— A levélhordó. Pénzes levelet hoztam.

Dumont kiugrott az ágyból s bebocsájtotta a levélhordót; a derék ember alighogy kiment, fölbototta a levelet, a melyből egy száz frankos bankjegy került elő: az öreg Dumont küldte Brives-la-Gaillardeból. Az öreg orvosnövendék vagy tíz percig táncolt örömeiben.

Gyönyörű idő volt. Arra gondolt, hogy mit fog tenni, ha ma itt hagyja a kórházat? Fölkeresi Lahure barátját, a joghallgatót; együtt reggeliznek s kikocsiznak a boulognei erdőbe. A Montmartreon ebédelnek, benéztek a Moulin de la Galetteba s ki tudja, talán vidám hölgyek társaságában töltik el a soupert.

Csak egy baj volt: Paul Dumontnak az éjszakán szolgálata volt a kórházban!

Eh, ezen is lehet segíteni. Valamelyik kolléga majd helyettesíti éjfélig; addig táncolhat vidáman: a soupert azonban, hajl má-korra kell halasztani. Egy orvosnövendék Georges Baudu vállalkozott is rá, hogy helyettesíti, de kikötötte, hogy Dumont éjfélre otthon legyen, tovább nem helyettesíti, mert az előző éjjelen is szolgálatban volt. Dumont megesküdött szent

Hippokratésre, hogy éjfélre otthon lesz s aztán elment.

Lahure otthon találta. — Együtt mulattak.

Ők maguk sem tudták, hogy kerültek haza. Paul Dumont borzasztóan részeg volt, mikor reggel hat órakor a kórház kapuja előtt lefeküdt. A szolgáknak sok bajuk volt vele, míg fölcipelték a lakására, ahol úgy elterült az ágyban, mintha már halott tett volna.

Valaki azonban nem volt meglegedve Dumont mulatságával s ez a valaki — nem nehéz kitalálni — az orvos növendék volt, aki ez éjszakán helyettesítette.

Elmult éjfél, egy óra, két óra, sőt reggel öt óra, Dumont még mindig nem jött haza! S különös, hogy éppen ez éjszakán mennyi dolog volt a kórházban. Minden öt percben hol morfint kellett befecskendezni, hol meg borogatásokat kellett változtatni. Legvégül pedig egy embert hoztak be, a ki hajnalban eltörte a lábát. — A szegény fiúnak elég baja volt vele, míg be tudta kötözni.

De el is határozta, hogy megboszulja magát.

Dumont Paul, mikor másnap este fölébredt, érezte, hogy az egyik lábát nem tudja mozdtani. Odanéz: látja, hogy a ballábán hatalmas kötés van.

Nagyon meg volt lepelve s nyugtalanul csöngött.

Baudu barátja lépett be hozzá:

— Nos, szegény barátom, nagyon szenvedsz?

— Miért szenvednék? Hát mi bajom?

— Semmi, csak összetörted a bokádat.

Ugyan, hogy tudtál annyira berugni!

— Istenem, ugyan hogy érhetett ez a baleset?

Valószínűleg elestél részegségedben a lépcsőn s legurultál. De remélem, hogy sikerül meggyógyítanunk s nem kell majd megrövidítenünk a lábadat. A kötést a főorvos tette föl és természetesen föltétlen nyugalmat ajánl!

Dumont kétségbe volt esve. Mennyire számított arra, hogy a szünidőt otthon tölti a falujában, ahol egy igen kedves unokanővér várakozott rá! Mit szól majd a szeretett leány, ha »megrövidített« lábával tér haza! Mily ostobaság volt annyit innia. Az az ostoba Lahure az oka mindennek; de majd meglakol érette!

Egész éjjel nem tudott aludni.

Másnap reggel Baudu meglátgatta.

— Hogy aludtál?

— Rosszul. Lehet is ily állapotban aludni!

— Csak türelem, szegény barátom.

— Mi újság a kórházban?

— Uj kollégánk, Landry tiszteletére lakomát rendezünk. Nagyon sajnáljuk, hogy nem lehetsz köztünk. De a lakoma után majd feljövünk hozzád, hogy kezet szorítsunk veled.

Délben egy szolga behozott a »betegnek« két tojást és egy csésze theát.

— Az urak nagyon vigan vannak az ebéd-

nak hatását ellensúlyozni nem foghatja sohasem.

Sem a jóság, sem a szelidség, sem az anyagi türelem nem olyan erények, melyeket az 1848. XX. törvénycikk értelmében véka alá kellene rejteni. És az apácák ezen erényei azok, amelyek — térítenek. Ha a memorandum íróinak úgy tetszik, tessék versenyre lépni és mivel egy Krisztusunk és egy bibliánk vagyon, ennek alapján tessék hasonló betegápoló intézményeket felállítani. Mi nem félünk a versenytől, sőt szívesen látjuk azt.

Amde addig, míg a katolikus apácák évenként ezrenként adják vissza a munkás életnek, éppen a magyar vidéken a — protestánsokat, anélkül, hogy azokat vallásukban háborgatnák, vagy térítgetések által nyugtalanítanák; — addig, míg ezek az apácák a krisztusi felebaráti szeretetnek, a legmesszebbmenő önfeláldozással mindnyájunk előtt világító fáklyák gyanánt lobognak, a memorandum csak saját felterjesztőit teszi származás megmosolygás tárgyává a maga — bocsánat a szóért — hálátlan és bárdolatlan sopánkodásával.

De hát a fanatizmus által elvakult ember nem törődik az elfogulatlan és haladó társadalom gunymosolyával sőt hahotájával sem. Nekik fáj az inkuizíció szigora, most fáj a szeretet megbocsátó jósága és képesek volnának a katolikus szeretet protestáns inkuizícióval is viszonozni.

És még sok idő telik belé nagyon, míg e korlátolt felfogás bárdolatlanságai megszűnnek.

Gedeon.

lőben, — szóla a szolgál. — Tizenkét üveg pezsgőt rendeltek.

Dumont busan hámozta a tojást és sóhajtozva itta meg a theáját. Alig hogy végeztet vele, hogy tizenöt orvosnővendék nagy zajjal berontott a szobájába. Egyszerre mind elkezdett kiabálni:

— Hát te nem akarsz a barátaiddal kocintani?

— Miért nem jössz le?

— Milyen büszke ez az ur!

— Borzasztó, hogy ez az ember még délután négy órákor is az ágyban hever. És kiemelték az ágyból.

— Ne bántsatok! Hagyjatok békén! Le-csuszik a kötés! El van törve a bokám! Meg-őrültetek, vagy részeket vagytok? Meg akartok ölni?

Az egyik orvosnővendék társainak nagy kacagása közben lerántotta Dumont lábáról a kötést.

Dumont azt hitte, hogy vége van. Mikor fölcusdott, látta, hogy Baudu eléje tartja a nadrágját.

— Öltözz fel gyorsan! Ne télj, nem vagy megsebesülve, s mi sem vagyunk részek. Hanem, hogy mindig megemlékezzél arról, hogy nem illik a barátoddal végeztetni a magad munkáját, fizetni fogsz büntetésül egy pár üveg pezsgőt.

Jacques David.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 19.

Elnök: Jusch Gyula.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése s az elnöki előterjesztés és irományok bemutatása után

Elnök: Jelenti, hogy a vallás és közoktatásiügyi miniszter ur kért szót.

Apponyi Albert gr. közoktatásiügyi miniszter: A tárgyalás alatt levő javaslat hetedik szakaszát tegnap visszavonta fentartva azt, hogy a visszavont szakasz helyett egy másikat terjeszthessen elő. Ezt az új szakaszt most beterjeszti azon kéréssel, hogy a Ház nyomassa ki és a bizottsági tárgyalás mellőzésével az összes szakasz letárgyalása után tűzze ki napirendre. (Helyeslés.)

A Ház a miniszter kívánsága értelmében határoz.

Elnök: Következik most már a nem állami tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalásának még pedig 12-ik szakasz tárgyalásának folytatása.

Simonyi-Semadam Sándor: Kaufmann Géza indítványával szemben az eredeti szöveg elfogadását ajánlja.

Suciu János: A felekezeti iskola az ugyanazon községben levő állami mellett másodrendűvé degradálódik, pedig ez nem jogos osztályozás akkor, ha a felekezeti iskola megfelel abbéli köteletségének, hogy a magyar nyelvet a törvényt szabta intenzivitással tanítsa...

Bosóky Arpad: Ott nem állítanak állami iskolát, hol a felekezetiiek teljesítik köteleességüket...

Suciu János: Az eredeti szöveggel szemben Goldis László módosítását ajánlja.

Mikor kapják meg a felemelt fizetést?

Apponyi Albert gróf kultuszminiszter: A 12-ik szakaszt két szempontból tették vita tárgyává a felszólalások. Az egyik az, hogy a javaslat a fizetésekiegészítés megállapítására 3 évi határidőt ad. E tekintetben elfogadja Bohus Károly módosítását, mely szerint *szükség esetén a kiegészítést az állam azonnal megadja*. A másik az, hogy a javaslat külön pontban határozza meg az állam érdekeit sértő cselekedeteket. Erre feltétlenül szükség van, mert az államellenes cselekedeteket meg kell torolni mindenütt, ahol csak ez szükséges...

Goldis László: Ez abszolutisztikus felfogás. (Derűtlenség.)

Apponyi Albert gróf: Ez nem abszolutikus felfogás. Ez az állam. (Ugy van!) A maga részéről a szakasz ezen pontjához mégis módosítást ajánl. Nevezetesen azt, hogy a feyelemi eljárás eredményeképpen valamely nem állami iskolától a segély megvonatnék s az iskola annak következtében megszűnne; a tanítóknak, ha ők nem okozták az iskola megszűnését, az állam még egy évig megadja a fizetésekiegészítését. (Helyeslés.) Bohus módosítását elfogadja, a többit nem. (Helyeslés.)

Bethlen István gróf: A görög keleti iskolák fenntartói sok esetben nem veszik igénybe az államsegélyt, nehogy az ezzel járó köteleseket teljesíteni kellene. Ennek aztán a tanító adja meg az árát, miért is indítványozza, hogy

ily esetekben a tanító folyamodhassék a segélyért. (Zajos helyeslés.)

Blachi Pál: Módosító indítványával azt kívánja, hogy a miniszternek a fizetést kiegészítést megvonó határozata ellen a közigazgatási bírósághoz panaszszal lehessen fordulni.

Leitner Adolf: Oly arányban kívánja a szakasz módosítását, hogy az iskola fenntartási jog elvonása után, ha nem a tanítók a hibások, azok az állami iskolánál alkalmaztassanak.

Lévay Mihály: Bródy tegnapi módosítására polemizálva azt bizonyítja, hogy a nevelés középpontjában a vallásnak kell lennie. A vallásos nevelés nem akadályozza a tanulás eredményességét. A szakaszt Bohus módosításával fogadja el.

Elnök: az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után

Elnök: Az ülést újból megnyitja.

Veress József: Módosítást ajánl, hogy a segély megvonása okát megszüntethessék.

Elnök: Szólásra nem lévén több feliratkozva, a vitát bezárom. Szavazás előtt az előadó urat illeti a szó.

Vertán Endre előadó reflektált ezután az egyes felszólalásokra.

Apponyi Albert gróf: Veress módosítványa mostani szövegében nem egészen megfelelő, de azért nem ellenzi. A többi módosítványt nem fogadja el.

A Ház a szakaszt Bohus Károly stílárís és Veress József érdemleges módosításával fogadja el.

Leitner Adolf: Módosítványát visszavonta.

Elnök: Következik a 13-ik szakasz.

A 13. §-t Apponyi módosításával fogadták el.

A 14. §-hoz Goldis László nyújt be módosítást.

Csernoch János stílárís módosítást javasol.

Apponyi Albert gróf Csernoch módosítását elfogadja, Goldisét ellenzi.

Az előadó felszólalása után a Ház a szakaszt Csernoch módosításával fogadta el.

Az ülés ezzel véget ért.

Ha...

Csaknem a bíróság elé került egy a napokban elcsattant csók, amely édes volt és szerelmes, de mert a csóknak háttere is volt, minden ideális jelentőségét elvesztette s így mint egy prózai pofon szaporította volna a bíróság aktáit, ha...

Városunk sok szerelmes ifjai közül egy nagyon szerelmes idealista esti sétái alatt rátalált egy picike szentjánosbogárkára s úgy tetszett neki, hogy a bogárka, kinek szöke hajfürtjei s kék szeméi voltak, a legigézőbb teremtés s akarata ellenére is bele talált szeretni. A szerelem pedig olyan kétélű kés, amely akkor is vág mikor simít és akkor simít a mikor vág.

A szerelmes Don Juan vizitelt a szöke leány kánál. Később a vizitek gyakoribbak lettek s a fiú annyira szerette volna süríteni látogatásait, hogy szeretett volna ott is lakni. Már azon gondolkodott, hogy megkéri a leányka kezét, ha...

De haladjunk a cselekményekkel egyszerre.

Egy véletlen esős délután oly nesztelenül talált látogatni a Don Juan, hogy megérkezését nem vették észre csak a vastag szőnyegek, ezek pedig csak süppenni, meg titkolni tudnak, de kiabálni nem.

A család teljes volt és úgy látszik az esőt már letárgyalták s most a Don Juanról foly a szó. Don Juan a mellékszobából mindent hallott. Egy pár mondat volt csupán, amit hallott, de ez éppen

elég volt, hogy őt kirepítse onnan. Nem örökre távozott, csak másnap délutánig. Amit hallott ott bent, azért én elszaladtam volna örökre, de ő ironikus természete kívánta érvényre juttatni s másnap meglátogatta a lánykát.

A lányka teljesen egyedül volt — különös nekünk, de neki nem volt az.

— A papáék bevásárlást eszközölnek, s most én vagyok a ház ura. Mondta a lány.

— Bizonyára kellemes meglepetést akarnak okozni a bevásárlással s azért nem kísérté el őket. Felelt a fiú oly finom ironikus hanghordozással, hogy nem lehetett semmi mást érteni alatta, mint amit tényleg jelentett s amit a lány is értett.

Eolyt a beszélgetés szerelmesen szépen, mint kint az égi csatornákból a vékony esősugár. Mert tudnunk kell, hogy akkor is esős délután volt.

A lányka akkor olyan kedves volt, mint annak előtte soha. A szerelmes Don Juannal egyetemben, annak kell ezt tulajdonítani, hogy egyedül lévén a lány többet gondolt megengedhetőnek, mint máskor.

Lámpagyújtás előtt volt az idő s ez olyan kedves...

A fiú egy önfeledt pillanatban akarattal, vagy akarata ellenére megcsókolta a lánykát. A csók elcsattant s a következő pillanatban feltárlt az ajtó s a szülők több vendeggel a legnagyobb meglepetéssel állottak az ajtó közt.

Az apa a legtekintélyesebb hangra stimolta torkát, az anya az ájudozás mesterségének előjeleit kezdte játszani, mire a Don Juan, mintha mi sem történt volna felállott, s zavartalanul szólt:

— Ön fiatal barátom tudni fogja kötelességét. Helyes, csak hogy még a végszó nem hangzott el teljesen s én ennek dacára is tudom kötelességemet. Csókolom a kezét. Meghajtotta magát s távozni akart, ha...

A családfő megsemmisülten állott egy pillanattal s aztán a Don Juan utcán a legeslegprózaibb pofon csattant el. Így került volna az ügy a bíróság elé, ha a vér nem parancsolna mást akkor, mikor lecsillapul, mint mikor forr.

Hogy mit hallott a Don Juan ott a mellék szobában, fölösleges elmondani.

Plató.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hír.** Dr. Lányi József tinnipi püspök, nagyvárad kanonok tegnap a reggeli gyorsvonattal Budapestre utazott, hol a Mária-kongregációban ünnepélyes tagfelvételt tart. Onnét Kolozsvárra utazik, hogy mint suffragáns tisztelegjen a metropolitánál. — *Siket* Traján posta- és táviró igazgató hivatalos ügyben Budapestre utazott.

* **A király Budapesten.** Udvari körökből jelentik, hogy a király május és júniusi hónapokat a budai várpalotában és Gödöllőn fogja töltetni. Májusban vagy júniusban meg lesz az udvari bál, melyet mult januárban Mária hannoteri királyné halála miatt lemondtak.

* **Villamos kitérők Kossuth- és Kolozsvári utcákon.** A nagyvárad villamosvasut részvénytársaság tegnap jelentette be a városi tanácshoz, hogy Kolozsvári és Kossuth-utcákon a vasutkitérőinek készítéséhez még e hó 23-án hozzá fognak. A munkálatok befejeztével megindulnak az új kocsik s akkor gyorsabb lesz a forgalom lebonyolítása ezen a legforgalmasabb utcavonalon.

* **Dr. Takács Menyhért Nagyváradon.** A jászvári premontrei rend prelatusa dr. Takács Menyhért, mint megirtuk, tegnapelőtt este gyorsvonattal érkezett Nagyváradra. A

prépost tegnap délelőtt ismét meglátogatta Nátafalussy Kornél főigazgatót, aki igen súlyos betegen fekszik. A beteg főigazgató annyira gyenge, hogy alig tudott egy-két szót váltani vele. A prépost délelőtt fogadta a Félix-fürdői küldöttséget, mely pártfogását kérte a fürdőben létesíteni szándékolt gyógyszerár ügyében, délután kiutazott a Félix-fürdőbe, honnan az esti órákban tért vissza, amikor ismét meglátogatta Nátafalussy Kornél főigazgatót. Ma a fürdők villamos vasutja érdekében fogják felkeresni a prépost, aki még pár napig fog városunkban időzni.

* **Gyógyszertár Peceszlőssön.** Metzsig Imre gyógyszerész kérelemmel járult a belügyminiszterhez, hogy részére patika jogot nyerhessen Peceszlőss község területére. A miniszter most e kérelmet vissza küldte a megye alispánjának, hogy megtelelően tárgyalassa a közgyűlésen s annak eredményét vele közölje.

* **Steinsberg Moric hadtestparancsnok.** Steinsberg Moricz altábornagyot, a 29-ik gyaloghadosztály parancsnokát, aki azelőtt mint a 17-ik gyaloghadosztály parancsnoka évekig lakott Nagyváradon, Ő Felsége kinevezte a 1. hadtest parancsnokává és krakói vezénylő tábornokká.

* **Figyelmeztetés.** Országos Keresztény Szövetség címen Budapest székhellyel egy vállalkozás indult meg, mely taggyűjtő felhívásait mostanában küldi szét. Minden tévedés elkerülése céljából kijelentjük, hogy említett szövetséggel semmi néven nevezendő összeköttetésben nem állunk; annak sem vezetőségét, sem céljait hivatalosan nem ismerjük és az egész mozgalom a mi keresztény társadalmi mozgalmaink keretén kívül esik. Hasonló mozgalom áll fenn már két év óta, állítólag egy szintén Budapesten székelő intézőség vezetése alatt. Működését és céljait annak sem ismerjük és vele semmiféle viszonyban nem vagyunk. *A multban szerzett tapasztalatok* teszik kötelességünk, hogy eleve figyelmeztessük azokat, akiket illet, nehogy a cím után indulva, a nevezett Szövetséget a mi Országos Katholikus Szövetségünkkel összetévezzék, vagy azt a mi mozgalmainkhoz tartozónak véljék. Budapest, 1907. április 19. Szentiványi Károly, az Országos Katholikus Szövetség igazgatója.

* **Királyi kitüntetés és elismerés.** Ő Felsége dr. Pap Oszkár törzsorvosnak, a szegedi csapatkórház parancsnokának igen buzgó és jeles szolgálataiért a koronás arany érdemkeresztet adományozta; továbbá elrendelte, hogy Palatinus József nagyvárad 4. gyalogezredbeli századosnak buzgó és sikeres szolgálataiért a legfelső meglegedés kifejezése tudtul adassék.

* **Panasz egy előljáróság ellen.** Megirtuk annak idején, hogy Pechy József csökmői gyógyszerész panaszt emelt az ottani előljáróság ellen több kihágás miatt, többek között azért is, hogy az előljárók az arra jogosult egyéneknek a szegénységi bizonyítvány kiadását megtagadta. A berettyóújfalui főszolgabíró a panasz alapján megindította a vizsgálatot, melynek eredményéről most tett jelentést az alispánnak. A vizsgálat a panasz minden pontját alaptalannak találta, sőt a feljelentő egyik panaszára azt állította, hogy azt rosszakaratu egyének besugására tette, miért is a főszolgabíró büntetést nem alkalmazott.

* **A rézbányai segédjegyzői állás.** A körjegyzőségek egyik legnagyobbika tegnap küldte be a képviselőtestületi határozatát az állami dotációval létesítendő segédjegyzői állásra vonatkozólag. A körjegyzőség határozatában kimondotta, hogy a tulterhelt körjegyző mellé segédjegyzői állást rendszeresít, melyet csak a jegyzői oklevéllel bíró egyénnel fog betölteni. A segédjegyzői állással járó évi fizetést 1000 koronában állapította meg, melyből 400

koronát a körjegyzőség fizet s 600 koronát állami dotációból fedezi.

* **Gazdasági munkások és cselédek jutalmazása.** A m. kir. földművelésügyi miniszter a gazdasági munkások és cselédek hossz- és hű szolgálatait egyrészt megjutalmazandó, másrészt pedig buzdításul és ösztönzésül a többieknek hasonló hűséges és kitartó szolgálatra, a vármegye főispánjának, Glatz Antalnak előterjesztésére az érmihályfalvai járásban a Nagy Pál gáborjáni lakos szolgálatában álló Gábor András értarcsai lakos gazdasági munkást és a nagyváradai lat. szert. káptalan vasad-kupóczi gazdaságában szolgáló Csomós János kupóczi lakos gazdasági cselédet érdemeik elismerésül 100—100 korona pénzbeli jutalomban részesítette és elismerő díszoklevéllel tüntette ki. Az érmihályfalvai járás főszolgabírája a folyó hó 21-én délelőtt 9 órakor Értarcsa község házánál, ugyanaznap délelőtt 11 órakor a Kupóczi majorban a pénzbeli jutalmat és díszoklevelet ünnepeles formák között, a környékben lakó munkások és cselédek részvétele mellett fogja átadni. Hogy még inkább emelve legyen az ünnepély, a járási főszolgabíró az ünnepély napját közölte a Biharmegyei Gazdasági Egyesülettel is, hogy az egyület méltó módon képviseltethesse magát.

* **A tulkaí bíró.** A mult évben Tulkaí egymást érték a gyujtogatások. A vagyon és személybiztonság oly rossz lábon állott, hogy a lakosok a bíró és egy pár ember kivételével nem mertek alkonyat után az utcára menni. Ezeket az állapotokat nem lehetett megszüntetni, mert csendőrség Tulkaí ninc s a gyujtogatásokról az illetékes bíró nem tett azonnal jelentést, minek következtében a nyomozást sem lehetett megtartani s a gyujtogatók báborítatlanul üzhették bűnös cselekedeteiket. A csendőrség végre is megunt a bíró hanyagságát s több ízben váratlanul jelent meg a községben. Az ilyen megjelenésekkor a bíró, Bába Gábor, a korcsmában ült s ott kétes egyénekkel idogált. A csendőrség közbiztonsági tekintetből jelentést tett a főszolgabírónak az esetről, aki a bíró ellen elrendelte a fegyelmi vizsgálatot. A vizsgálat elrendelését a bíró megfellebbezte s így most az alispán hatáskörébe lett utalva.

* **Rejtélyes hulla.** Megemlékeztünk róla, hogy a királyi határban folyó Bisztra patak vizéből egy hullát húztak ki, melynek személyazonosságát megállapítani akkor nem lehetett. A margitai előljárók megindították a nyomozati eljárást s a hullában több egyén egy tóti illetőségű félkegyelmű emberre ismert. A további nyomozás azonban megállapította, hogy ez a föltevés téves. A hatóság csupán a ruháról tudott következtetni, mert a hulla arca annyira feloszlásban volt, hogy arról a bus már teljesen levált. A hatóság az eredménytelen nyomozás után a hullát eltemettette, mint ismeretlen egyént.

* **Villamos világítás Margitán.** A margitai képviselőtestület 16-án tartotta meg rendes ülését. Az ülés legfontosabb tárgya volt az ottani gőzmalomtulajdonos Hirschmann Árpád aljánlata. A gőzmalomtulajdonos a község világítása tárgyában tett előterjesztést. A községben ez ideig ugyanis petroleum világítás volt, mely a folyton fejlődő községet csak gyéren tudta ellátni világítással. Ez a világítás a községnek évi 1500 koronájába került. A malomtulajdonos most proposíciót tesz, hogy ő hajlandó a község világítását évi 3000 koronáért elvállalni. Ezért az összegért a legmodernebb és legalkalmasabb világítással látja el a községet. Ugyanis a malomban lévő villanyfejlesztést kibővíti s az egész községet ezzel fogja világítani. A képviselőtestület egy szűkebb körű bizottságot küldött ki, mely-

nek feladata lesz az ajánlatot tanulmányozni s ennek megtörténte után a képviselő testületnek jelentést tenni. A képviselőtestület a bizottság előterjesztése után fog érdemileg határozni.

*** Kivándorlás és a mezői munka.** Riasztó hír érkezik a megye legtöbb részéből. A kivándorlás csapását most kezdik érezni valóban. Eddig a télen csak tudomásul vették, hogy ez vagy az kiment Amerikába, akkor azonban nem gondoltak arra, hogy a kirándulásoknak súlyos következményei is lesznek. S amitől akkor félni lehetett volna, most bekövetkezett. Nincs munkáskéz. A gazda kénytelen magas bérfizetés mellett is várni, míg a más földjén elvégzik a munkát, hogy az övére kerüljön a sor és még így is örül, ha kap munkást. Különösen nagy a munkás hiány Bihar-diósszeg környékén, honnan a munkások jó része már Amerikában van. Az ottani szőlő termelő gazdák most kénytelenek 2 K 40 fillért készpénzben s ezen kívül napi ellátást fizetni a munkásoknak, csak hogy munkáltassák a szőlőt. Már most munkás hiány van, mi lesz majd az aratáskor?

*** Három elgázolás.** Kóródi Sándor micskei uradalmi kocsis ugyancsak mámoros állapotban hajtott végig tegnap Margita utcán. Két tüzes lovat hajtott a kocsis minden vigyázat nélkül. A sebes hajtás és figyelmetlenség következtében 3 asszonyt gázolt el a kocsi. Az elgázoltak sérülései nem életveszélyesek. A kocsis ellen vizsgálatot fognak megindítani, hogy emlékeztetéssel tegyék előtte a mámoros fejjel való gyors hajtást.

*** Az alkohol.** Gyantai tudósítónk az alkohol pusztításának egy újabb áldozatáról tesz jelentést. Boros Summár Károly odavaló 45 éves magánzó egész életén keresztül az alkoholisták táborába tartozott. A részeges ember pár nap előtt eltűnt a faluból. Poharas pajtásai keresésére indultak s nem találták sehol. Végre is a részeges ember lakása vezetett nyomra. Az utcán járókat ugyanis tegnapelőtt kellemetlen hullaszag csapta meg. Azonnal jelentést tettek az előjáróságnak, mely a lakás ajtaját feltörte. A szobában a földön feküdt Boros felöltözve, úgy miként legutóbb hazatért. A megtartott vizsgálat megállapította, hogy Boros az alkohol tulságos élvezetének lett áldozata. A halál beállt szív-szélhűdés okozta.

*** A cigányok kitelepítése.** A régen huzódó úgy lassu lépésekkel halad a megvalósulás felé. Géri Armin rendőrfőkapitány tegnap tette meg a cigányok kitelepítésére vonatkozó jelentését a városhoz. A jelentés szerint a kitelepítésre legalkalmasabb területnek kínálkozik a város tulajdonát képező Össi személtérakodó telep. Ezt a területet már évekkal ezelőtt amugy is kérték a cigányok. A főkapitány javasolja, hogy a telepet csekély bérért bocsássa a cigányok rendelkezésére. Az előterjesztéssel legközelebb fog foglalkozni a tanács.

*** Hűtlen cselédek.** Moskovits Mór és fiai nagyváradi birtokos gazdaságában az utóbbi időben több cseléd a szerződés dacára is minden alapos ok nélkül felmondta a szolgálatot. A birtokosok erre feljelentést tettek a központi főszolgabíróhoz, aki megindította a vizsgálatot. A főszolgabíró a vizsgálat eredményeként határozatilag kötelezte a cselédeket szerződött helyük továbbra való megtartására is, mert ellenkező esetben hatósági kárával fogja kényszeríteni a cselédeket helyeik elfoglalására. A főszolgabíró határozatát megteleb-bezték s most az úgy az alispáni hivatalban várja a magasabb fórum határozatát.

*** Újabb betörés Margitán.** Margitai tudósítónk jelenti, hogy az elmúlt éjjel ismét követtek el betörést ismeretlen egyének. Ez alkalommal ifj. Csengeri Antal kereskedő üzle-

tének ajtaját törték fel s az üzletben lévő pénzes fiókból az összes apró pénzt elvitték. A gyanu kóbor cigányokra esik, akikről szinte lehetetlennek látszik megtisztítani azt a vidéket.

*** Az iskolából.** Földrajzi órán történt a következő eset.

— Hol van az északi sark.
— (Gondolkozás után). Kérem szépen én nem tudom.

— Nem tudod? Hát hogy lehet ezt nem tudni?

— Hát kérem honnan tudjam én azt, mikor még Nansen sem tudta.

*** Az osztálysorsjáték** tegnapi húzásán a következő számokat húzták ki nyere-ménnyel:

40.000 koronát nyert: 53495.
5000 koronát nyert: 71966.
2000 koronát nyertek: 2746 3698 6371
12088 21218 31977 33090 33379 36892 49156
54240 71095 95694 105776 123012.
1000 koronát nyertek: 2301 5171 5543
8301 8561 12956 15048 15799 21494 22215
28258 44878 51574 70405 71966 73296 82287
83413 83558 87025 89535 91704 92694 97739
103758 104037 104601 119130 122037 122336.

A többi kihuzott számok 500 és 200 koronát nyertek.

*** A PANNÓNIA étteremben f. hó 20-án este 8 órától a helybeli katonazene ZENEESTÉLYT tart.**

IRODALOM.

Boldogorszag.

Erdősi Károlynak, a Szent-István-Társulat igazgatójának ily című szociális drámája most jelent meg könyvalakban, hogy hozzáférhetővé váljék azoknak a keresztény és hazafias egysülteknek, melyeknek műkedvelő gárdája bizonyára egytől-egyig nagy okulással fogja színpadán előadatni A szindarab tárgya oly aktuális, melyhez hasonló eddig drámának feldolgozva még a külföldi irodalom termékei között sincsen. A szociáldemokraták által oly kíváncsnak és káprázgatónak festett jövő társadalom képét mutatja be, ahol nem ismernek vallást, hazát, családot és osztálykülömbiséget s a teljes egyenlőség és kollektívizmus hivatott az új aranykort, a »Boldogorszag«-ot megteremtteni. De ez a boldogorszag csakis a teoriában áll meg.

A valóság annál sivárabb, annál kiábrándítóbb, a munkásosztály pedig még elégedetlenebb, mint az előtt. Es a társadalom megtevélyedésének ebben a nagy sötétjében csak egy van, ami világít és melegít: a hit, mely elnyomva bár, mint a katakombák imádsága, de annál meggyőzőbben hirdeti az igazi új társadalmat: a Krisztus szeretetén alapuló, egymást megértő emberek társulását.

Ennek a tisztult alapeszmének ad színes drámai formát Erdősi Boldogországa s meséje megválasztásában oly szerencsés, hogy soha a tendencia szürke hangoztatásával, de mindig a reális élet megdöbbentő erejével hat.

Ahol előadják, nemcsak épülni, de gyönyörködni is fognak rajta mindenütt s a darab irodalmi kiválósága dacára a műkedvelőkre még sem hárul nehéz feladat, mert könnyen elő tudja adni a legigénytelenebb vidéki gárda is. A szindarab egyes példányainak ára 2 korona, 10 példányé az előadói joggal együtt 15 korona. Megrendelhető a bizományosnál, a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében. (Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2. szám.)

A felső-bükki kuria. Regény. Irta: Rudnai Győző. Rudnai Győző öt évi hallgatás után újra megszólalt. Ezuttal nem a poémák színes világát kereste fel; a való élet mozzanataiból szerezte be legújabb regényének alapeszméjét. Egy színes mese keretében elvonul előttünk a vidéki kuriai élet mozgalmas, nem nagy arányu, de mindenkor kedves világa. A szerző biztos kézzel bogozza össze a cselekvény szálait, úgy, hogy fejezetről-fejezetre mind céltudatosabban halad kitűzött célja felé. A munka nagy erénye, hogy nem akar valami nagyképűsködő feladatot megoldani, de megelégszik egy érdekes esemény költői feldolgozásával.

A kötet tele van megkapó, leiró részletekkel. A kuriai szüret beállítása pedig plasztikailag kifogástalan és meggyőző arról, hogy Rudnai Győzőben egy törekvő, a vidéki élet iránt fogékony író kell megbecsülnünk. Aki tehát szépet és kellemeset, szórakoztatót és nemeset akar olvasni, ne késsen megszerezni Rudnai regényét. Ara: 3 kor. 50 fill. Minden könyvesboltban, valamint a »Pallas« irodalmi és nyomdai r.-t. nál Budapest V. Honvéd u. 10 sz. kapható.

Kis Pajtás. Szerkeszti: Szepessy László gyermeknevelésünk valóságos kis apostola a »Kis Pajtás«, mint legutolsó, 16-dik számának Gazdag és szórakoztató tartalma mutatja: Szepessy bácsi: Uzsonna közben. (Vers Harsányi címképével). — Kozma János: Sugár Peti. (Mesefolytatás. Byssz Ervin rajzaival). — Fáy József: Esztiike rajzol. (Gyermekvers). — Mikó László: A beszélő bábu és az egér. (Tanulmányos mese Fáy Dezső illusztrációival). — Laci bácsi: A kivándorló tehén. (Humoros vers Mattyasovszky Zsolt egész oldalas, jóízű karikatúráival). — Vince József: Enikő. (Elbeszélés-folytatás Gerlóczy Géza pompás rajzaival). — Radványi Kálmán: B-teg a Dönci. (Vers képei). — Lanzerits Margit: Lacika álma. (Mese Müller Iresi rajzaival). — Szedessy bácsi: Forró gombóc. (Vers egész oldalas képpel). — Még sok szép gyerme vers képpel. (»Tanulás után«, »Elmult a tél«, »A fecske« stb.) és érdekes Gyermekhírek, Gyermekirodalom. Hasznos tudnivalók, Játék, Fejtörők stb. rovatok zárják az eleven kis lapot, mely valóságos disze s büszkessége a szürke magyar gyermeklapoknak. A legmelegebben ajánljuk olvasóinknak a legszebb, legjobb, legolcsóbb gyermeklapot. Előfizetése: egész évre 6 kor., félévre 3 kor., mely T. Pelikán Krizsó társszerk. és kiadó címére küldendő: Budapest, VII., Thököly ut 16.

TANÜGY.

Tanképesítő vizsgálat.

A nagyváradi kir. r. kath. tanítóképzőben az 1906—7. tanévre tartandó képesítő vizsgálatra jelentkezők születési, tanulmányi, erkölcsi, szolgálati és tisztí orvosi bizonyítvánnyal fűlszerelt kérvényeiket az igazgatósághoz 1907. évi május 15-ig nyújtják be. Jelentkezhetnek: a) tanítójelöltek; b) akik az egyházmegyei főhatóságtól engedélyt nyertek.

A képesítő vizsgálatnak ideje: 1907. május 27., 28. írásbeli; 1907. évi május 31-én és következő napjain szóbeli. Azok számára, kik erre engedélyt nyertek 1907. évi május 23-án írásbeli, május 24-én szóbeli osztályvizsgálatot tartunk.

Vizsgálati díjak: a) intézeti növendékeknek 20 korona; b) idegenekneknek 40 korona; c) oklevél illeték 2 korona, e díjak előre fizetendők.

Nagyvárad, 1907. április 18.

Az igazgatóság.

Adomány egy iskolának. A kereskedelmi miniszter a margitai iparostanonc iskola részére 700 korona segélyt adományozott.

SZÍNHÁZ.

A hét műsora.

Szombat: Lucifer (itt először, Gál Gyulával).
Vasárnap: d. u. Az asszony (Gál Gyulával).
este a kolozsvári színtársulat vendéjátéka:
Mindent semmiért. (Ujdonság). Naplegenda.
(Ujdonság.)

Gál Gyula

— A vörös talár. —

Vissza-visszatérnek azok a művészi nagyságok, akik itt Nagyváradon nőttek nagygyá. Gál Gyulát is valamikor a bódé közönsége jatta fejlődni s most mint az ország első drámai színpadának erősségét láttuk viszont.

Gál Gyula Monzonja érdemes lenne arra, hogy az ember egész tanulmányt írjon róla. A tanulmány végeredménye az lenne, hogy Gál Gyula úgy játszotta végig a szerepét, mint a hogy a valóságban megtörténék.

Semmi a természetességen túl, de minden apró kis részlet, a mi természetes, benne volt alakításában. Kezdve a vádlott lelkének azon megkönyékezésétől, a mi megkapta a nézőt bensőséges erejével, egész az idegen aktarendeztetésig s az ideges szemüvegtörölgetésig, ez apró ecsetvonásokig, minden csupa tökély és közvetlenség. Husból és vérből való, köztünk járó embert játszott és mégis bele tudta vinni az író fantáziáját és a saját tehetségét: ezek tették Gál Gyula alakítását mintaszerűvé, a melyből igazán érdemes és lehet is sokat tanulni.

Gál Gyulával a hétköznapi élet realizmusa vonult a színpadra, művészi alakban. Ezért volt egy-egy olyan kisebb jelenetnek is, mint a főügyessel való beszélgetése, frappáns hatása. A második felvonásban, a vallatási jelenet alatt pedig valósággal brillírozott a vendég művész; arcjátékát, mozdulatait, hanghordozását visszafojtott lélegzettel lesték. Szóval olyan műélvezetben volt részünk, a minőre a drámakedvelők régen vágytak.

A helyi erők nem kevésbé segítettek a darab összhangzó, egységes sikerén. *Angyal* Ilka hatalmas erővel játszotta a vádlott feleségét s legjobban megközelítette a vendégművészt. Gál realiztikus alakítása lelkesíthette *Tóth* Eleket is, volt is szép sikere, de kissé letompította vele a saját temperamentumát. Több nyers, természetes erő (nem nyerseség!) kellett volna az egyébként igen jól eltalált komoly dac mellé. Nagy kár volt *Bércit* és *Hajnalt* ebben a darabban felléptetni. Az egyik vörös, a másik fekete talárban, de bizony csak komikus jelenség volt mind a kettő. *Beregi* igyekezett, de a teljes sikerig még sokat kell igyekeznie. Kis szerepben megint használható erőnek bizonyult *Rajcsányi*. —r.

Lucifer. Gál Gyula ma este lép fel másodszor s ez alkalommal ujdonságot mutat be a színház. Az újabb olasz irodalom egyik legkiválóbb művelője: Butti szerzője a „Lucifer” drámának, amely pár hónap előtt szenzációs sikert aratott a budapesti Nemzeti színházban Gál Gyulával, aki a címszerepet játsza. Óriási az érdeklődés a mai este iránt, a jegyek nagyrésze már eladatott. A társulat drámai személyzete ambícióval készült a rendkívül érdekes ujdonságra. Részt vesz a vendégművész mellett csaknem az egész drámai személyzet.

Az asszony — Gál Gyulával. Tekintettel a közönség minden körében megnyilvánuló érdeklődésre, az igazgatóság meg-

nyerte Gál Gyulát harmadik vendéjátékra is. Holnap vasárnap bucsuzik el a művész. Porzolt Kálmán nagyhatású társadalmi drámájában lép fel utoljára, mikor is a képviselőt játssza. Jegyek már ma válthatók. — A vendég szereplésre való tekintettel az előadást rendes helyárok mellett tartják meg.

EGYESÜLETEK.

A Szigligeti Társaság választmányi ülése. A Szigligeti Társaság ma délután 5 órakor tartja meg választmányi ülését. Az ülés a Gazdasági és Iparbank termében lesz megtartva. A társaság tagjait az ülésre ezuton is meghívja a társulati elnök *Rádl* Ödön.

A miniszter adománya. A földművelésügyi miniszter a zsadányi és körösszegapáti függetlenségi köröknek 100—100 kötet könyvet és 20—20 korona pénzbeli adományt ajándékozott.

Új gazdakör a megyében. A m. kir. földművelésügyi miniszter a *Bucsa és vidéke gazdakör* alapszabályait láttamozta.

TÁVIRATOK.

Kossuth a kiegyezésről.

Budapest, április 19. A közigazgatási bizottság mai ülésén, melyen Batthyány Tivadar gróf elnökölt, Kossuth Ferenc nyilatkozott a kiegyezésről. Elmondta, hogy a magyar kormány meggyőződött róla, hogy a kiegyezés tárgyában az osztrák kormányt nem vezeti halogatási szándék.

Sőt az újabb tárgyalásokon több fontos kérdésben közeledés történt a két kormány álláspontja közt, úgy hogy ma sokkal nagyobb a valószínűség a kiegyezés létesülésére, mint volt a bizottság legutóbbi gyűlésekor.

Az angol király Velencében.

Róma, április 19. Grimaldi gróf, Velence város polgármestere azt a kérést terjesztette Edwárd királyhoz, hogy a nemzetközi műkiállítás megnyitása alkalmából látogassa meg Velence városát. Azt hiszik, hogy a király elfogadja a meghívást.

A leszerelés kérdése.

Páris, április 19. A francia sajtó éles szavakkal elítéli Németországot és Magyarországot Ausztriát, mert Angliának leszerelő indítványával nem akarnak megbarátkozni s ezzel a világbékét fenyegetik. Még a Petit Parisienne is megtámadja Német és Magyarország-Ausztriát azért mert ellene vannak a fegyverkezés megszorításának s ez az oka, hogy Olaszország lemondott arról, hogy ezt a kérdést a hágai konferencián megpenditse.

KÖZGAZDASÁG.

A lóherések kezeléséről.

Ha kellő termőerőben akarjuk tartani a lóheréket, megfelelő kezelésben kell azokat részesíteni. Ez a kezelés a következőkben áll: Mihelyt a védnövény lekerült, gondosan megvizsgáljuk. Ha foltokat találunk rajtuk, ezeket el kell tüntetni, olyformán, hogy az első kiadós után bevetjük őket. Előzőleg persze fella-

a területet lehangereelni. Ilyen időben a lóherések további kezelése abból áll, hogy felültrágyázzuk azokat. Erre a célra műtrágyát vagy trágyalét használunk. Legyen gondunk arra, hogy ezt a felültrágyázást ne alkalmazzuk túlkésőn, mert ilyen esetben azt fogjuk látni, hogy a lóheres nagyon buja fejlődéssel megy át a télbe, ez pedig azért hátrányos, mert kipállás a következménye. Fontos a lóherések fejlődésére az is, hogy azokat ősszel kaszáljuk, vagy legeltessük. Ha a lóheres erős fejlődést mutat, akkor feltétlenül kaszálni kell azt. A kaszálást nem jó későre halasztani, mert ebben az esetben a lóheres a téli idő beálltaig nem fejlődik kellőleg, illetőleg nem tud erősödni. Ami pedig a legeltetést illeti, nem felesleges a figyelmeztetés, hogy azt óvatosan kell elvégezni. A pásztor vigyázzon arra, hogy az állat ne legelje le nagyon erősen a lóherét, mert akkor nem tud eléggé kisarjadozni a lóheres. Legeltetésre szarvasmarhát használjunk.

Nagyvásár Margitán. Margitán e hó 24-én veszi kezdetét az országos vásár és tartani fog 26 ig bezárólag. 24. és 25-én lesz az állatvásár 26 án pedig a kirakodó vásár.

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, április 19.

Buza április	—	—	13.15	—	13.35
Rozs április	—	—	13.50	—	13.30
Tengeri május 1907	—	—	10.80	—	11.05
Repeze aug.-ra	—	—	27.80	—	28.24
Zab ápr.-ra	—	—	15.20	—	16.10

Értéktőzsde.

Budapest, április 19.

Osztrák hitelrészvény	—	—	678.—
Magyar hitelrészvény	—	—	796.—
Leszámloló bank	—	—	506.—
Rimamurányi	—	—	525.—
Osztrák-m. állam vasutirészvény	—	—	670.—
Közuti vasut	—	—	594.—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsde 1907 április 19-én.

Magyar aranyjáradék 4%	—	—	11.21
Magyar koronajáradék 4%	—	—	99.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	—	—	83.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	95.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	96.—
Magyar gyermekj. sorsjegy-kölcsön	—	—	200.—
Tisza zab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	—	—	150.50
Osztrák járadék ezüstben	—	—	99.—
Osztrák járadék papírban	—	—	100.—
Osztrák korona járadék	—	—	117.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	99.—
1860. oszt. államsorsjegyek	—	—	155.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	17.65
Magyar hitelbank részvény	—	—	17.65
Városi villamosvasut	—	—	833.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	—	—	680.50
20 frankos frankos (Napolendor)	—	—	683.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény	—	—	19.08
Német birodalmi márka	—	—	117.58
London vista	—	—	24.117
Páris vista a	—	—	95.47
20 márkás arany	—	—	37.40

Marha ártáblázat 1907. évi. ápril. 15—16.

1 pár I-ső rendű jármos ökör	760—960 korona
1 pár II-od rendű jármos ökör	650—850 korona
1 pár III-ad rendű jármos ökör	600—720 korona
1 drb fejős tehén	260—500 kor., 1 drb vágó ökör
350—510 kor. 1 drb. vágó tehén	260—420 ökör
1 drb veres borjú	42—60 kor. 1 drb. fél éves borjú
80—110 kor., 1 drb egy éves borjú	90—200 kor., 1 drb két éves borjú
110—260 korona. 1 drb hizott sertés	126—130 kor., pár féléves sertés
40—62 kor., 1 pár egy éves sertés	75—96 kor., 1 pár két éves sertés
140—200 korona. 1 drb. igaz ló	170—270 korona. 1 pár ökréből
90—120 kor., 1 pár tehénből	60—90 kor. 1 pár borjuból
18—20 kor., 1 pár lóból	40—60 korona.

REGÉNYCSARNOK.

Művészelet.

Irta: Kraszevszkij A. N.

— Oroszból. —

22.

Es ma, midőn épen zongorája, a zenekar e kényelmes képviselője felé tartott, hogy az imént kidolgozott zenei mondatot megpróbálja maga előtt látni nejét. Észrevétlenül, orozva beosont és most kényelmesen guggolt egy öblös karosszékből, mely igen barok keretet képezett feketén prémezett asztal pongyolájához. Egyik lábát maga alá kapta, ici-pici kaukáziai reggeli cipőcskéinek egyike a földön hervott el, és nagy, pajzán szemével gyöngöden nevetett térfére. De a pajzanság hirtelen eltűnt tekintetéből Lensky felkiáltásának hallatára, mely annyi megdöbbenést s oly kevés örömet áruolt el. Összerezent és zavarosan kereste lába hegyével az elejtett papucsot.

— Zavarlak? — kérde félen; — el kell mennem?

Eddig senki közelét sem tűrhette, ha dolgozott; most arcát erőltetett nyájassággal derítte fel, míg biztatólag mondá:

— Oh, cseppett sem — maradj csak; és a karosszék mellé toltá székét.

— Jaj, ha így akarsz bánni velem! — kiáltá Natália.

— Hát hogy bánjak veled?

— Mint — mint az első jött-ment látogatóval, — tört ki a fiatal asszony indulatosan és az ajtó felé szaladt. Férje egy ugrással utólérte. Ekkor észrevette, hogy a szép szemekbe könnyek gyűltek.

— De hát mi bajod?

— Szégyellem tolokodásomat, ez a bajom semmi más. Isten veled — nem zavarlak többé biztosítalak.

Ezzel ki akarta magát szabadítani az öt fogva tartó kezéből — de ez nem volt könnyű dolog. A hatalmas férfi ölbe kapta az ellenszögölt, mint egy kis gyereket és erőnek erejével vissza vitte a nagy karosszékből, mit az imént elhagyott. — Így, itt ülsz szép csendesen és nem rontod a hangulatomat te boszorka, te, — szólt gyöngöden. — Mért ne élveznélek egy kicsit, ha dolgozom is — azt hiszed-e nem örülök ha láthatlak? De tán azt nem követeled, hogy meggömbült háttal az asztalnál üljek s tele tenjem a papirost ákom-bákomjaimmal, míg mögöttem a világ legelragadóbb kis boszorkája ül? Sokkal nagyobb a kísértés veled elmulatni kedélyesen!

A fiatal asszony a fejét rázta. — Te kedves akarsz lenni velem, pedig csak fáj, a mit mondasz, — suttogá és behízogán, édesdeden hozzá tév: — Igazán nem tudsz dolgozni, ha melletted vagyok?

— És szeretnéd, ha tudnék? — kérde viszont Lensky, míg kutató, elütte egészen új pillantással, merőn szemébe nézett.

Tréfásan összevonta erős szemöldökeit és térdre bocsátkozva, a két finom kis kezét a magáéba fogta. — Te nemcsak egy elragadó kis menyecske vagy Natália, — szólt — de a mi ritkán találkozok ily nagy szépségű, csábító nőknél, kitűnő jó pajtás is vagy. Azt az egyet azonban mégis észre vettem rajtad, hogy t. i. nem tündököl, ha valahol második vagy; pedig lásd, mindenütt nemcsak az első, de az egyetlen is vagy számomra a világon — de itt Natália, lásd, itt el kellene tűnnöd, hogy hivatásom miatt mellőztelek.

— És azt hiszed, hogy másképp akarnám? — kiáltá, míg szeméből csodálatos, ünnepélyes fény sugárzott, mit férje soha többé nem felejtett el. — Oh te vak, hisz te még nem is ismersz! Ne térdelj itt mint valami regényhős, idővel ez nem csak ügyetlenül néz ki, de kedélytelenül is egyszersmint. Ül ide mellém, ebben az ódon székben elférünk mind a ketten így! — és most, végre meggyódom neked, mi nyomja szívemet, még pedig régóta! Látod,

tudom hogy szeretsz, nem is kételkedem benne, hogyis tehetném — de — kérlek, ne neheztelj, — de néha azt akarnám, hogy másképp szeress; nemcsak elkényesztetett, babusgatott feleséged, játékszered akarnék én lenni.

— Játékszerem! — végott szavába élénk szemrehányással a férj, — Natália, te, az én szentségem!

— Nem bánom, hát szentséged, hisz, közelről nézve, tulajdonképpen ez is csak egy játékszer, habár annak legelőkelőbb fajtája.

— Nevetett de kissé elfogultan. — Tudom szerénytelen tőlem, — elakadt és még zavar abban folytatá: — szörnyen szerénytelen tőlem, de azért mégis úgy van — én nem csupán játékszered akarnék lenni de barátod is — ne szörnyülködjél e vakmerőségen — igen, úgy van, barátod, meghitt barátod akarnék lenni. Az első akarok lenni, mivel gondolataid még keletkezésükben közlöd. Utolsó időben gyakran sértett, hogy mindenféle ostobasággal foglalkoztál, csak hogy nekem örömet szerezz vele. Tudom, hogy az én hibám; eleinte féltem égető lángszedőtől és azért a földet is megakartam szeretetni veled s erősen magamhoz akartalak láncolni. De később, szégyelni kezdtem kicsinyességemet — úgy szégyeltem! Ne te hajolj le hozzám, engedj megkísérlesem, nem tudok-e hozzád felemelkedni — tárd ki hatalmas szárnyaidat és repülj fel, a csillagokhoz — de vigyél fel magaddal engem is!

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Uj biztosítási főügynökség

kötvény-kiállítási joggal

a Duna Biztosító Társaság

mely az ország legtekintélyesebb intézetének egyike

Nagyváradon

főügynökséget létesített, hol igen kedvező feltételek mellett, élet-, járadék-, tűz-, jég-, betörés, szállítmány és üvegtörés elleni biztosítások felvételnek.

Iroda: Bémet-tér 2. számú házban I. emelet (a Molnár-féle cukrászda fölött) van

Telefon 144. sz.

Telefon 144 sz.

Alkalmazást nyer

előkelő jól bevezetett, az összes ágakat művelő biztosító részvénytársaságnál a megyében és az itteni piacon otthonos az üzletszerzésben jártas, jó megjelenésű 30 évnél nem idősebb nőtlen

fiatal hivatalnok,

valamint kereskedelmi képzettségű

gyakornok.

Az állások később nyugdíjjal és esetleg a központba való áthelyezéssel járnak.

Írásbeli ajánlatok, körülményes adatokkal «Szép jövő» jelige alatt Eckstein Bernáth hirdetési irodájába, Budapest, V., Mérleg-utca 12 alá küldendők.

LEGRÉGBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB

nyaralási vállalat

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség b. figyelmét felhívni fővárosi mintára berendezett **Molykár elleni megóvó vállalatunkra.**

Elfogadunk nyári gondozás felölősség mellett bármily értékes ruhákat, szörme árukat, függönyöket, szőnyeget stb. azokat saját műhelyünkben kijavítva, hiba nélkül szolgáltatjuk vissza, kívánatra azokért házhöz küldünk; az üzlet és raktár tűz és betörés ellen biztosítva van.

Becsés pártfogását kérve,

kiváló tisztelettel:

Zboray Gyula és Társa

szűcs üzlete, Fő-utca 7. sz.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. ér. izzólámpa körtéket tarti raktáron 3 legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképző-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

→ villamosvilágítási ←

erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzáát szónpalcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Ha jó és csinos cipőt akarunk, akkor
vásároljunk

Moskovits cipőt.

Moskovits Farkas és Társa
cipő-és csizmagyár N.-Várad, Kossuth-u.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
táncrendek, étlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

 raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Bazár-vendéglő o megnyitás! o

Hetenként háromszor katonazene.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudására hozni, hogy a volt Szauer és Dolgos néven vezetett Bazár-éttermet át vettem és azt **e hó 20-án megnyitom.** Jó magyar konyháról, kitűnő hegyi borokról, valamint mindig frissen csapolt kőbányai sörökről gondoskodtam. Miért is a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve maradtam kiváló tisztelettel
Szauer Kálmánné.

Hetenként háromszor katonazene.

10 drb. legkedveltebb

sorsjegy

havi 4 korona 87 filléres részletre kapható; u. m. **4 Józsv, 2 Bazilika és 4 Erzsébet sorsjegy.** - Évente 7 huzás, 350.000 korona nyereménnyel -- Már az első részlet, azaz 4 korona 87 fillér postautalványon való beküldése után mind a tíz sorsjegy az összes huzásokon résztvesz. **A huzás közeleg,** miért is kerjük az első részletet postautalványon mielőbb címünkre beküldeni.

Budapesti Polgári Takarékpénztár

— Budapest, Kerepesi út 40. —

Dr. Rác Ödön Sanatoriuma és vizgyógyintézete (ezelőtt Politzer-féle)

Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-utca, 7. szám.
Telefon 693.

Bejáró és bennlakó betegeknek egész éven át nyitva. (Fertőző és elmebetegek kivételével.) Vizgyógymódok, villany gyógyászat, villanyfürdők, szénsavas-törpefnyó. Ásványfürdők, forró lékzezelés, gőz szekrény, póstyéni iszapkura. Inhalatiók. Vibrációs masszázs, Soványító és hízó kura.

Javalva: Idegesség, kimerültség minden neme, gyomor, bél-, szív-, tüdő és légzőszervek bántalmái, izületi-, izom-, ideg csúszál kitűnő gyógyeredmények.

Állandó orvosi felügyelet.
Olcsó árak. Pensio (lakás és ellátás) naponta 3-5-7 korona.

Prospektus és felvilágosítással szívesen szolgál

Dr Rác Ödön,
az intézet tulajdonosa és vezetője.

HIRDETESEK

jutányos árban
felvételnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő, szalon berendezések, mindennemű modern stílus szerint. Vas, réz és hajlított fa-butorok rendkívül nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.

Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Egy teljesen felszerelt

kisebbszerű könyvnyomda, mely áll: 2 regálisból, 2 nagy antiqua szekrény, 1 nagy anyagszekrény, 22 kis szekrény, és 13 berakó kis szekrény 35 különféle betűkből, stégek, térzők, quadrátok és 1 kis szekrény tele rézléniakkal 350 forintért eladó.

A nyomda jelenleg üzemben kívül van, üzembe hozatalához csak 1 amerikai gyorsajtó szükséges. **Bővebbet a kiadóhivatalban.**

Uj köszörűs üzlet Uj

tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy egy mai kornak megfelelő működőközüldét és szolingeni acél áru üzletet nyitottam, melyre a nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérem. Elfogadok köszözüldés végett orvosi műszereket és üzleti, gyári, valamint konyha vágó eszközöket tömeges pártfogást kérek.

Nasenbeni Domokos,

működőközüldés Veiszlovits-ház, Nagy Sándor és Rákóczi-utca sarok. Nagyváradon.

Tanuló

fizetéssel felvétetik

Kelemen Béla,

— könyv-és papírkereskedésében, —
NAGYVÁRAD Kossuth Lajos-utca.

Lukács Aladár

elsőrangú kalap-, fehérnemű- és uri-

divat üzlete

Nagyvárad, Fő-utca.

Telefon 516.